

Obraćanje visokog predstavnika i specijalnog predstavnika EU Valentina Inzka na Sastanku sa kompanijom LGP pravna rješenja o ekonomskom prostoru Jugoistočne Evrope – izgledi za pristupanje EU

Netačna i štetna dihotomija

Dame i gospodo,

Prije svega, dozvolite mi da kažem da mi je veliko zadovoljstvo učestvovati na ovoj konferenciji, jer je tema od ključnog značaja za budući razvoj Bosne i Hercegovine. Razgovori koji su se odvijali ovdje u Sarajevu tokom protekla dva dana će, nadam se, doprinijeti većoj regionalnoj usklađenosti pravnih sistema kao sredstva promovisanja bržeg ekonomskog rasta.

A posebno mi je zadovoljstvo da je inicijativa za ovu konferenciju nastala u mojoj zemlji, Austriji.

Kao što svi znate, postojeća politička konfiguracija u Bosni i Hercegovini je zaustavila reforme koje su potrebne kako bi zemlja napravila daljnje pomake na putu integracije u EU i – što je još važnije i urgentnije – koje su potrebne kako bi bio zaustavljen i otklonjen izuzetno veliki ekonomski pad koji se desio u protekle dvije godine.

Dio problema je osnovno nerazumijevanje same prirode Evropske unije.

EU je obezbijedila sigurnost i prosperitet za 500 miliona ljudi razvijanjem slobodnog i dinamičnog jedinstvenog tržišta i otvorenog društva zaštićenih vladavinom zakona.

Iz perspektive EU ovo može izgledati očigledno samo po sebi, ali postoje mnogi u Bosni i Hercegovini – i, nažalost, tu su uključeni i viši političari i stranački lideri – koji nisu shvatili ove temeljne činjenice o EU.

Neki vjeruju, na primjer, da je konsolidacija jedinstvenog ekonomskog prostora BiH – što predstavlja ključni element kako Daytonskog mirovnog sporazuma tako i procesa pristupanja EU – opcija, a ne imperativ. Čini se da ovi ljudi zamišljaju da Bosna i Hercegovina može naći izlaz iz recesije uz postojanje podijeljenog unutarnjeg tržišta i fragmentovanog poslovnog kodeksa.

Već nekoliko godina Zakon o obligacionim odnosima, koji je pripremljen u detaljnom procesu konsultacija sa pravnim ekspertima i poslovnim ljudima širom cijele zemlje, spreman je za usvajanje od strane Parlamenta BiH. Ovaj zakon će uvesti jednoobrazna pravila o sklapanju ugovora na teritoriji cijele zemlje i na taj način pomoći da se konsoliduje domaće jedinstveno tržište te da napravi pomake naprijed ka usklađivanju sa jedinstvenim tržištem EU. Ovo će uvesti pravnu i poslovnu transparentnost te tako i pravnu sigurnost i predvidljivost poslovanja, što će poslužiti kao značajan poticaj za investiranje u zemlju – i hiljade radnih mjesta

koja se kroz to investiranje mogu otvoriti. Štaviše, isti će osigurati da pravila o ugovorima koja su na snazi u potpunosti odgovaraju potrebama poslovanja 21. vijeka, uključujući i elektronsko trgovanje.

Do danas, na ovom zakonu i prednostima koje će isti donijeti građanima Bosne i Hercegovine stoji veto zastupnika koji osporavaju državnu nadležnost za regulisanje obligacionih odnosa i koji se protive formalnom prenosu ove nadležnosti sa entitetskog na državni nivo.

Na sličan način se insistira na politički motivisanim, ali ekonomski neopravdanim argumentima da bi se spriječila modernizacija sistema bankarske supervizije u BiH, što je još jedna inicijativa oko koje su vođene dugotrajne konsultacije, a koja može biti provedena čim se odustane od političkih primjedbi na račun ove reforme.

Uspostavljanje modernog sistema supervizije banaka na državnom nivou će pomoći da se bosanskohercegovački bankarski sektor uskladi sa normama koje važe u Evropskoj uniji. Ovim će se standardizovati i ažurirati bankarska pravila u cijeloj zemlji, čime će se direktno pomoći bankama u Bosni i Hercegovini. U interesu je Bosne i Hercegovine da pomogne tim bankama da neometano obavljaju svoje poslove jer one daju ogroman doprinos poslijeratnom oporavku zemlje i sveukupnoj stopi zapošljavanja. Takav sistem će takođe uvesti veći nivo transparentnosti u pogledu rada banaka i na taj način dovesti do većeg povjerenja javnosti u njihov rad. U dogledno vrijeme, to može dovesti do bolje likvidnosti banaka i na taj način pomoći smanjenje kamatnih stopa i osiguranje većih količina kapitala koje će biti na raspolaganju za otvaranje malih i srednjih preduzeća.

Po mom mišljenju, većina ljudi, a to se svakako odnosi na svakoga građanina BiH koji traži posao, smatra da su prednosti koje donose veće mogućnosti za zapošljavanje neborivi argument za provođenje ove reforme.

Nažalost, čini se da se neki zvaničnici iz izvršnih i zakonodavnih organa vlasti prema ovom argumentu odnose na indiferentan način.

Do prije tri i po godine, kada je došlo do političke paralize, Bosna i Hercegovina je postizala značajan i brz napredak. Danas prilično zaostaje za svojim susjedima u procesu pridruživanja Evropskoj uniji.

To se negativno odražava na građane ove zemlje i na građane susjednih zemalja, a dugoročno gledano, negativno se odražava i na građane Evrope u cjelini.

Naravno, Bosna i Hercegovina se suočava sa specifičnim i suštinskim izazovima. Ne možemo jednostavno izbrisati gorko ratno nasljeđe. Aktivnosti na pripremanju za pridruživanje Evropskoj uniji su u ovoj zemlji teže nego u drugim zemljama. Put ka integracijama se čini duži i strmiji, a vrlo često je slučaj da takve negativne percepcije precizno odražavaju surovu stvarnost.

No, izazove je moguće prevazići, a put je dugačak, ali prohodan.

Činjenica je da su problemi dodatno pogoršani netačnim izjavama u pogledu opcija koje su na raspolaganju građanima BiH.

Često čujemo da bi većina građana, da im se nudi izbor između etničke sigurnosti i prosperiteta, izabrala sigurnost.

Drugim riječima, ukoliko bismo morali odustati od prerogativa potvrđenih Dejtonom, na primjer, od entitetskih zakona i propisa kojima se reguliše oblast privrede, a u zamjenu dobiti investicije, zapošljavanje i članstvo u Evropskoj uniji, radije bismo izabrali da budemo siromašni, nezaposleni i da ne budemo član Evropske unije.

Ali – ovaj argument je netačan.

I neopisivo štetan.

Zato što modernizaciju zakonskih propisa kojima se reguliše oblast privrede i sistema bankarske supervizije, da bi se pomogla konsolidacija jedinstvenog ekonomskog prostora definisana Ustavom, privukla ulaganja, otvorila nova radna mjesta i napravio korak bliže članstvu u EU, ne možete razborito predstaviti kao “odricanje od nečega”.

To je, umjesto toga, razuman korak u pravcu veće sigurnosti i prosperiteta svih ljudi koji žive u Bosni i Hercegovini.

Iskrivljen i samodestruktivan način razmišljanja vodi ovu zemlju u paradoksalnu situaciju da Evropska unija radi sve što je moguće u smislu pružanja tehničke stručne pomoći i finansijske podrške zemlji da napreduje na putu ka punom članstvu – dok neki političari stalno pronalaze razloge da ne napreduju na tom putu.

Vjerujem da ovdje ima prostora za saradnju sa susjednim zemljama – jer koliko god Evropska unija može dobiti ako Bosna i Hercegovina postane stabilna, prosperitetna i demokratska članica, toliko mogu dobiti i susjedne zemlje ukoliko se riješi trenutni politički zastoje.

Mogućnosti za trgovinu i ulaganja u ovu zemlju su ogromne.

Postoje snažni argumenti za razborit pristup ka poboljšanju poslovnog okruženja u BiH. Vjerujem da oni u izbornoj godini mogu postati neodoljivi.

To će napraviti put nečemu što može predstavljati brz ekonomski oporavak. Kada sam prije skoro godinu dana stupio na dužnost visokog predstavnika i specijalnog predstavnika EU vjerovao sam, a i dalje vjerujem, da Bosna i Hercegovina jednostavno nema opciju “preživljavanja” u ekonomskom smislu. Ona ima ljudske i prirodne potencijale da bude konkurentna i

prosperitetna.

Nadam se da će ova konferencija pomoći da se izrazi hitna potreba za poboljšanjima poslovnog okruženja, poboljšanjima koja u mnogim slučajevima mogu biti urađena prije oktobarskih izbora, kako taj prosperitet ne bi nepotrebno bio odgođen za još tri i po godine.

Hvala vam